

8. שילוב רעיית בקר ועיזים שחורות במרעה של חורש טבעי בגליל (868-0136-98).

חוקר אחראי: זלמן הנקין, מו"פ צפון

רקע:

ב - 15 השנים האחרונות התרחב ענף גידול בעה"ח במרעה טבעי בגליל באופן משמעותי. כיום שטחי המרעה המגודרים לבקר בגליל משתרעים על פני כ- 270,000 דונם, כ- 20,000 דונם נוספים משמשים לצאן. הרזרבות הקרקעיות למרעה הצטמצמו עם הזמן ותוספת שטחים מעבר לכך הינה מוגבלת, לכן, הגדלה משמעותית בשטחי המרעה בעתיד שלא בשמורות טבע כמעט ואינה אפשרית. בחלק ניכר משטחי מרעה אלו לחצי הרעייה של הבקר חזקים, ולא ניתן להגדיל את העדרים הקיימים ללא הגדלה משמעותית בכמויות המזון המוגש. בגלל תנאי השטח הקשים ביצועי הבקר בשטחים אלו בינוניים ומחייבים ממשק רעייה מתאים על-מנת שענף זה יהיה רווחי. ניצול מירבי של המרעית באזורים אלו בחלקות הנתונות כבר כעת בלחץ מירבי של בקר, יכול להתממש ע"י שילוב בקר עם מיני בעלי חיים נוספים המנצלים מרכיבים שונים של הצומח.

היעד אותו אמורה להשיג התוכנית:

לייעל באופן מירבי את ניצול שטחי המרעה בחורש הטבעי ע"י הגדלת מספר בעה"ח היחסי לדונם בממשק המשלב רעייה של בקר ועיזים שחורות באותם תאי שטח.

מועד התחלת התכנית ומועד סיום:

מועד התחלת שלב זה של התכנית חל בינואר 1998 ומועד הסיום המתוכנן יהיה בדצמבר 2000.

שלב המו"פ:

במחקר זה עדיין נבדקים היבטים שונים של נושא רעייה של בקר ועיזים בחורש, במקביל למחקר ובהסתמך עליו, קיים פיתוח מואץ של שטחי מרעה בחורש הן בגליל ההררי והן באזורים שונים בארץ.

תאור הפעולות שבוצעו:

המחקר מתבצע בשטחי המרעה בחוות חט"ל (חורש טבעי למרעה), הסמוך לקיבוץ יחיעם שבגליל המערבי. שטחי מרעה אלו המגודרים ומחולקים לחלקות משנה, משתרעים כיום על פני 2,800 דונם. מתבצע מעקב אחר ביצועי פרות מגזע מעורב במרעה של חורש טבעי ובדיקה של השפעת רעיית בקר בשילוב רעייה של עיזים על הרכב ומבנה הצומח המעוצה בשטח. המדידות המתבצעות כוללות: בדיקת ביצועי העדר הבקר וביצוע תצפיות לבדיקת הרגלי הרעייה של הפרות והעיזים הרועות בחלקות הניסוי.

תוצאות וההתקדמות המקצועית שהושגה:

קיים הבדל משמעותי בהרגלי האכילה של הפרות לעומת העיזים, ובעיקר במרכיב הצומח השיחי. ההבדלים המשמעותיים בהרגלי האכילה בין סוגי בעלי החיים השונים מאפשרים ניצול רב-תכליתי של שטחי המרעה בחורש הטבעי תוך כדי שמירה על רמת ביצועים טובה של הפרות. ממשק רבייה של עונה מפוצלת בבקר הוכיח עצמו כממשק נכון.

התרומה הצפויה:

שילוב רעייה של פרות ועיזים שחורות עשוי לתרום לניצול מירבי של המרעה ע"י הגדלת מספר בעלי החיים לאותו תא שטח. אכילת שיחי קידה שעירה וסירה קוצנית ע"י העיזים עשויה לתרום לדיכוי או אף הסרת מפגע זה, הגורם לסגירתם של חלק ניכר משטחי המרעה של הבקר בגליל ההררי.

בעיות שיש לתת להם פתרון בהמשך:

יש להמשיך ולבדוק את ההשפעה של רעיית העיזים והבקר על ההרכב ומבנה הצומח המעוצה וכן את ביצועיהם של עדרי העיזים והבקר ברעייה משולבת זו. עדיין אין תשובות חד משמעיות לגבי השפעת רעיית העיזים על הצומח המעוצה.